

ÜNİTE 8

Girişimcilik Ve Ekonomik Gelişme

Giriş

Girişimciliğin ekonomik gelişme sürecinde sahip olduğu öneminin, özellikle 1980'li yıllardan sonra belirgin bir biçimde ortaya çıktığı görülmektedir. Özellikle bu dönemlerde teşvikler, piyasaların düzenlenmesi ve sosyal katılımlar gibi konulara odaklanılmaya başlanmıştır. Bu gelişmelerle birlikte 1980'ler ve 1990'lar küçük ve orta ölçekli firmaların ekonomideki rollerinin yeniden değerlendirildiği ve girişimciliğe yönelen yeni bir ilginin ortaya çıktığı dönemler olmuştur. Bütün bunların sonucu olarak, yoğun girişimci dinamizmi ve hızlı ekonomik büyüme arasındaki pozitif ilişki, girişimciliğin ekonomik gelişmenin dinamik unsurunu oluşturması, girişimciliğin iktisat teorisinde de gerekli önemi kazanmasına yol açmıştır. Buna göre, girişimcilik ve yenilikler ekonominin yaratıcı sürecin merkezinde yer almakta, büyümeyi hızlandırmakta, verimliliği artırmakta ve yeni iş olanaklar yaratmaktadır. Girişimciler fırsatları hisseden ve yeni piyasalar yaratabilmek için, yeni ürünler ve üretim süreçleri geliştirebilmek yolunda risk alabilen kişilerdir. Bütün bunlardan çıkarılacak sonuç ise, girişimciliğin ekonomik gelişmede önemli bir rol oynadığıdır.

İktisat Teorisinde Girişimcilik Faktörü

Sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçişle birlikte, üretim, ulaşım, yönetim gibi alanlarda meydana gelen önemli gelişmeler ve küresel ekonominin hız kazanması girişimciliğin önemini daha da artırmıştır. Girişimcilikle ilgili ekonomik yaklaşımlar, genellikle ekonomik gerçeklik için açıklayıcı bir değişken olarak girişimcilik düşüncesi ve girişimcinin rolü üzerinde durmaktadır. Girişimci ekonomik teoride şu şekilde yer alır.

- Girişimci belirsizlikle ilgili riski üstlenen kişidir.
- Girişimci finansal sermayeyi arz eden kişidir.
- Girişimci bir yenilikçidir.
- Girişimci bir karar vericidir.
- Girişimci endüstriyel bir liderdir.
- Girişimci bir yöneticidir.
- Girişimci ekonomik kaynakların bir düzenleyicisi ve koordinatörüdür.
- Girişimci bir girişimin sahibidir.
- Girişimci üretim faktörlerinin bir işverenidir.
- Girişimci bir müteahhittir.
- Girişimci bir arbitrajcıdır.
- Girişimci alternatif kullanımlar arasında kaynakların bir tahsisçisidir.

Girişimci faaliyetler, mevcut durumlarda ortaya çıkan fırsatları değerlendirmenin yanı sıra, yeni fırsatlar yaratmak anlamına da gelir. Girişimciliğin ana unsurları algılayış, riski göze almak ve faaliyete geçmektir. Girişimciliğin; Schumpeteryan girişimciler, iç girişimciler ve yönetici işletme sahipleri olmak üzere üç şekilde ele alınır. Kendi hesabına çalışan ve ücretli çalışanlardan girişimci niteliğe sahip olanlar Schumpeter tipi girişimciler ve iç girişimciler

iken, kendi hesabına çalışan yönetici işletme sahipleri de Schumpeter'e göre girişimci olarak kabul edilmektedirler.

Girişimciliğin Ekonomik Gelişmedeki Yeri

Toplumda girişimcilik ruhunun geliştirilmesi ve girişimciliğin desteklenmesi ülkenin refah düzeyinin artırılmasında önemli rol oynar. Girişimcilik ve yenilikler ekonominin yaratıcı sürecinin merkezinde yer almakta, büyümeyi hızlandırmakta, verimliliği artırmakta ve yeni iş olanakları yaratmaktadır. Girişimciler fırsatları hisseden ve yeni piyasalar yaratabilmek için, yeni ürünler ve üretim süreçleri geliştirebilmek için risk alabilen kişilerdir. Bütün bunlardan çıkarılacak sonuç ise, girişimciliğin ekonomik gelişmede önemli bir rol oynadığıdır. Girişimci sayısının artması ile iktisadi gelişme arasındaki ilişki Schumpeter'den beri üzerinde çalışılan bir konudur. Girişimcilerin iktisadi büyümeye katkısı, yeteneklerinin somut ifadesine ve yenilik yapma eğilimine bağlıdır. Schumpeter'e göre beş temel girişimci davranışı vardır:

- Yeni bir malın ya da hizmetin yeni bir tipinin veya kalitesinin sürülmesi
- Üretime yeni bir tekniğin uygulanması
- Yeni bir pazarın oluşturulması
- Endüstrinin yeniden yapılandırılması
- Yeni bir hammadde veya yarı mamul kaynağının bulunması

Schumpeter'in tanımında girişimcilik yenilik yapmayı içerdiği için girişimci sıfatı sürekli olarak geçerliliğini koruyamaz. Girişimci, sadece yenilik yapıyorsa girişimci olarak nitelendirilebilmektedir.

Yeni Dünya Düzeninde Girişimcilik

Sanayi Toplumu'ndan Bilgi Toplumu'na geçiş ile birlikte, bilgiye dayalı üretim süreçleri öne geçmekte, seri üretimin yerini esnek üretim almakta ve kitle üretiminin olduğu ölçek ekonomisi yerini çeşit ekonomisine bırakmaktadır. Dolayısıyla işletmeler ve girişimciler yeni ekonomi olarak tanımlanan bu süreçteki değişimleri üretim ve yönetim süreçlerinde uygulamaktadırlar. Yoğun üretilen ve makul fiyatlarla sunulan bilgi ve iletişim teknolojileri ve uluslararası rekabet tarafından tetiklenen, "eski" veya geleneksel metotlardan "yeni" veya "e-İş'e geçiş süreci, oldukça dalgalı ve alışkanlıkları yıkıcı olarak tanımlanan bir döneme geçilmiştir. Bilgiye kolay ve hızlı ulaşım sayesinde girişimci işletme veya şahıslar dâhil oldukları süreçlere katkılar sağlamaktadır. Özellikle ürün, hizmet ve bilgi üretiminde yenilikçi yaklaşımlar öne çıkarak var olan dönüşüm döngüsünü daha da hızlandırmaktadırlar. Dolayısıyla girişimci, inovasyon, bilgi teknolojileri ve rekabet edebilirlik arasında ortaya çıkan birliktelik toplumların faydasına olacak sinerjiyi oluşturmaktadır. Yeni ekonomide girişimcilik, inovasyon ve bilgi teknolojilerinin kombinasyonu, firmaların uzun süreli iş ve istihdam yaratmaları için kritik bir faktördür.

Girişimcilik ve Kümelenme

Kümelenmeler, daha çok, ölçek ve kapsam ekonomilerine izin veren kritik işletme kitlesinin olduğu, güçlü bir bilim ve teknoloji tabanına, inovasyon ve girişimcilik için gerekli kültür birikimine sahip bölgelerde ortaya çıkmaktadır. Birbirine katma değer ekleyen üretim

zinciri ile bağı, bir ürün ya da hizmetin üretilmesi konusunda doğrudan veya dolaylı olarak etkin olan ya da olma potansiyeli olan birbiriyle ilişkili ve karşılıklı bağımlı oyuncuların (üreticiler, tedarikçiler, müşteriler, bilgi üreten kurumlar, araştırma merkezleri, sivil toplum kuruluşları, danışmanlık şirketleri, kamu kurum ve/veya kuruluşları, yerel yönetim kurum ve/veya kuruluşları, medya, finansal kurumlar) ortak bir coğrafyada yoğunlaşmaları şeklinde tanımlanmaktadır.

Kümelenme politikası özü itibariyle, bölgesel kalkınma, girişimcilik, inovasyon ve sanayi politikalarını birleştiren bir konumda yer almaktadır. Kümelenmelerin amiral gemisi işletmelerdir. Kümelenme, gerek küçük gerekse büyük işletmeler ve bölgeler düzeyinde rekabetçi yapılar oluşturulmasını sağlayan ve çağdaş kavramları içeren bir yaklaşım olması noktasında yerel yönetimleri, kamu otoritelerini, özel kuruluşları, araştırma kurumlarını, sivil toplum kuruluşlarını ve toplumun diğer ilgili kesimlerinde yer alan oyuncuları bir araya getirmektedir.

Sosyal Girişimcilik

Sosyal girişimcilik, ortaya çıkan fikirlerin sosyal değişim ve değer oluşturması için organizasyonlar boyutuna indirgenmesidir. Dünyada bu konuda başlatılan girişimlerin 2000'li yılların başında hız kazandığını görülmektedir. Bu girişimlerin sonucunda sosyal girişimcilik ve sosyal inovasyon kültürünün yayılımı için en etkin yapılanmalardan olan "insani girişim fonları" öne çıkmaya başlamaktadır. Bu fonlar konvansiyonel risk sermayesi mantığından yola çıkarak şemsiye kuruluşların organize ettiği çalışmalar ile yeni sosyal girişimleri, sivil toplum kuruluşlarını veya kâr amacı gütmeyen kuruluşları finanse etmektedirler.

Sosyal Girişimciliğin Kalkınmadaki Önemi

Ekonomik Kalkınma: Sosyal girişimciliğin oluşturduğu birincil ve en önemli ekonomik değer istihdam oluşturmaktır. Sosyal girişimlerin ekonomik kalkınmaya etkisi, toplum içerisinde istihdam dezavantajı ile karşı karşıya kalan; uzun süre işsiz kalanlar, engelliler, evsizler, cinsiyet ayrımı ile karşılaşanlar gibi ayrıma tabi olmuş vatandaşlara istihdam sağlayabilmeleridir.

1. **İnovasyon/yeni ürün ve hizmetler:** Sosyal girişimler toplum için önem arz eden sosyal ve ekonomik kalkınma alanlarında yeni ürün ve hizmetler yaratabilmektedir.
2. **Sosyal Sermaye:** Toplumsal sermaye, sosyal girişimciliğin ekonomik sermayenin ötesinde oluşturduğu en önemli değerdir.
3. **Eşitliğin Desteklenmesi:** Sosyal girişimcilik, bir toplumun tüm kaynaklarının daha eşitlikçi bir anlayışla dağıldığı yapıya kavuşmalarında destek olabilmektedir. Amerikalı bir sosyal girişimci kurduğu yapıyla düşük gelir grubundaki çok sayıda lise öğrencisininin yükseköğretime devam etmelerini sağlamıştır.